

Ohjeita puun kaatoon Hangon kaupungissa

Näistä ohjeista löytyy suuntaa antavat linjaukset siihen, milloin puiden tai puuston kaatamiseen tai leikkaamiseen tarvitaan maisematyöluva. Kiinteistön omistaja tai haltija voi tehdä oman arvion toimenpiteen vähäisyydestä. Oman arvion voi tehdä myös puista, jotka aiheuttavat välitöntä vaaraa ihmisten hengelle ja terveydelle. Ohjeet sisältävät suuntaa antavat linjaukset näiden arvioiden tekemiseen sekä siihen, miten oma arvio tulee dokumentoida ja mitä tulee ottaa huomioon omaa arviota tehdessä.

YLEISTIETOA MAISEMATYÖLUVAN TARPEESTA:

Maankäyttö- ja rakennuslain § 128 mukaan maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa (toimenpiderajoitus).

Lupa tarvitaan seuraavilla alueilla:

- Asemakaava-alueella
- Ranta-asemakaava-alueella, jos kaava on saanut lainvoiman ennen 1.5.2017. Jos ranta-asemakaava on saanut lainvoiman tämän jälkeen, tarvitaan lupa vain, jos kaavassa niin määrätään
- Yleiskaava-alueella, jos yleiskaavassa niin määrätään
- Alueella, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimiseksi tai jolle yleiskaavan laatimista tai muuttamista varten on määrätty rakennuskielto
- Asemakaavassa, luonnonsuojelulailta tai muinaismuistolailta suojeltujen puiden kaato.

Lupaa ei tarvita jos:

- Puu aiheuttaa välitöntä vaaraa ihmisten hengelle ja terveydelle
- Puun kaadolla on vähäinen merkitys kaupunki- ja maisemakuvaan
- Puun kaato on hyväksytty muun luvan yhteydessä, kuten rakennuslupa tai toimenpidelupa
- Puunkaato on hyväksytty kaupungin hyväksymässä suunnitelmassa, esimerkiksi kunnallistekniset suunnitelmat asemakaavan toteuttamiseksi
- Puun kaato perustuu maantielain mukaiseen hyväksytyyn tiesuunnitelmaan tai ratalain mukaiseen hyväksytyyn ratasuunnitelmaan
- Yleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi osoitetulla alueella

Erillisillä määräyksillä suojeltu puu vaatii aina maisematyöluvan. Esimerkiksi puu, joka on suojeltu asema- tai yleiskaavassa, puu, joka kasvaa alueella jolla on määräyksiä tietylle määrälle puita tai alueella, jolla ympäristö on säilytettävä tai luonnonsuojelulain perusteella suojeltu puu. Lupaa saatetaan vaatia, vaikka puu aiheuttaisi välitöntä vaaraa.

Kaadettavilla puilla ei saa olla merkittävää merkitystä maiseman kannalta. Näitä ovat esimerkiksi kauniit vanhat yksittäiset puut, puistokujanteet tai vastaavat; kaadolla ei saa olla heikentävää vaikutusta ympäristöön.

Et saa kaataa tai leikata puita oman tai vuokraamasi tontin ulkopuolella sopimatta asiasta kiinteistön, jolla puu kasvaa, omistajan tai haltijan kanssa. Tämä pätee myös silloin, kun puu aiheuttaa välitöntä vaaraa,

toimenpide on vähäinen, tai silloin, kun puu on haitaksi. Jos olet epävarma tontin rajojen sijainnista voit pyytää kaupungin suorittamaan rajan näytön. Rajan näyttö on useimmiten maksuton palvelu.

Puun kaadosta on myös hyvä keskustella naapurin kanssa vaikka toimenpide olisi vähäinen, etenkin jos on kyse tontin ja rakennuspaikan rajalla olevasta puusta. Asuntoyhtiöissä on hyvän käytännön mukaista kuulla osakkeenomistajat ennen suunniteltua puun kaatamista. On suotavaa kiinnittää erityistä huomiota niiden osakkeenomistajien mielipiteisiin, joihin puun kaataminen eniten vaikuttaa.

Kaavoitetut alueet ja kaavadokumentit:

Asemakaavat, ranta-asemakaavat, yleiskaavat ja rakennuskieltoalueet löytyvät kaupungin avoimesta karttapalvelusta <https://map.hanko.fi?> Voit käyttää hakukarttoja kaavojen määräysten lähempää tutkimista varten. Asemakaavat (ei ranta-asemakaavat) löytyvät myös ajantasa-asemakaavasta.

PUUT, JOTKA AIHEUTTAVAT VÄLITÖNTÄ VAARAA IHMISTEN HENGELLE JA TERVEYDELLE

Puu, joka aiheuttaa välitöntä vaaraa ihmisten hengelle ja terveydelle, voidaan kaataa hakematta maisematyölupaa. Jokaisen, joka havaitsee välittömän vaaran aiheuttavan puun, tulee ottaa yhteyttä maanomistajaan tai haltijaan. Jos häntä ei tavoiteta ja tilanne on kiireellinen ja uhkaava, voidaan ottaa yhteyttä pelastusviranomaiseen. Huomioi, että vaaran tulee olla välitön, eikä tarkoita esimerkiksi rakenteita vaurioittavia juuria.

Kaadettaessa puu vaarallisena tulee vaarallisuus pystyä todistamaan jälkikäteen.

Näin voit dokumentoida välitöntä vaaraa ihmisen hengelle ja terveydelle aiheuttavan puun kaadon:

Mikäli olet pyytänyt asiantuntijaa selvittämään puun kunnon, pyydä häneltä kirjallinen lausunto. Lausunnosta tulee käydä ilmi miksi puun on arvioitu aiheuttavan välitöntä vaaraa. Syitä voivat olla esimerkiksi lahoutunut puuainees tai näkyvät vauriot, kuten irronnut kaarna.

Ota puusta lähikuvia, joista selviää mahdolliset vauriot. Ota myös kuvia, joissa näkyy puu kokonaisuudessaan sekä ympäröivässä maisemassa. Näin kuvista voidaan päätellä, mikä puu on kyseessä. Voi myös olla hyvä kuvata kanto sekä puutavaraa kaadon jälkeen, mikäli lahoutunut puu ja rakennevauriot ovat tällöin paremmin näkyvissä.

Kaupunki suosittelee yksityisten asiantuntijoiden (esimerkiksi arboristien) käyttöä puun perusteelliseen kuntotutkimukseen.

Kaupunki voi suorittaa silmämääräisen tarkastuksen puun kunnosta. Samalla arvioidaan aiheuttaako puu välitöntä vaaraa ihmisten hengelle ja terveydelle. Tarkastuksesta veloitetaan maastokäynnin hinta voimassa olevan taksan mukaisesti (2021: 45 €).

VÄHÄISET TOIMENPITEET

Lupaa ei tarvita toimenpiteisiin, joilla on vähäinen vaikutus kaupunki- tai maisemakuvaan. Toimenpide lasketaan yleensä vähäiseksi kun on kyse nuoren puuston siistimisestä, jossa raivataan puita, jotka ovat ympärillä olevia puita pienempiä. Matalan puun kaatamista omalta pihalta siinä tapauksessa, että puu ei selvästi erotu ympäristöstään, voidaan myös pitää vähäisenä toimenpiteenä. Pienen puun suuntaa antava mitta on puu, joka on läpimitaltaan pienempi kuin 15 cm rinnankorkeudella ($d_{1,3} < 15 \text{ cm}$).

Kaupungingeodeetille on annettu päätöksentekovalta puiden kaatamiseen liittyvissä asioissa ja siksi hän päättää, katsotaanko toimenpiteellä olevan vähäinen vaikutus kaupunki- ja maisemakuvaan lupaviranomaisen näkökulmasta. Arvioinnin vähäisyydestä voi tehdä myös kiinteistön omistaja tai haltija. Silloin riskinä on, että arvio ei ole samassa linjassa lupaviranomaisen kanssa. Tämän vuoksi on tärkeää dokumentoida arvioimansa vähäinen toimenpide ennen puun kaatoa. Valokuvista tulee nähdä puun lisäksi ympäristö, jossa puu on kasvanut. Puu tulee kuvata eri näkökulmista ja etäisyyksistä.

Puusto laajalla ikäjakaumalla turvaa kaupunkipuuston jatkuvuutta. On syytä muistaa, että puun kasvaminen kestää kauan. On tärkeää jättää pienempiäkin puita kasvamaan pihalle paikkoihin, joissa niillä on kasvutilaa ja mahdollisuus kehittyä tulevaisuudessa merkittäviksi tontin viihtyisyydelle ja maisemakuvalle.

Näin dokumentoit kaadettavan puun, jonka arvioit olevan vaikutuksiltaan vähäinen:

Kuvaa puu ympäristössään niin, että kuvasta selvästi näkyy, mikä puu on kyseessä. Koska vaikutusta kaupunki- ja maisemakuvaan arvioidaan, puu on kuvattava sen yhteydessä.

Tontilla oleva puu on kuvattava läheltä ja kokonaisuudessaan sekä kauempaa siten, että myös lähellä olevat tontit ja niillä olevat puut näkyvät.

Saatetaan tarvita useita kuvia eri näkökulmista ja etäisyyksiltä; lähikuvia ja useita valokuvia ympäröiviltä kaduilta otettuina.

Puun kaadon vaikutusta arvioidessa huomioidaan aina ympäröivä ympäristö eli vaikutus kaupunki- ja maisemakuvaan. Tämä tarkoittaa, että puun koko ei aina ole ratkaisevan tärkeää, vaan ympäristö, jossa puu kasvaa! Seuraavana on suuntaa antava kuvitettu listaus toimenpiteistä, joita voidaan pitää vähäisinä.

Tonttipuu puustossa tai ryhmässä

VÄHÄINEN: HARVENNUS TIHEÄSTI KASVAVASSA PUUSTOSSA, PIENEMMÄT PUUT POISTETAAN

EI VÄHÄINEN: HARVENNUS, JOSSA ISOT PUUT KAADETAAN JA PUUSTOSTA TULEE HUOMATTAVASTI HARVEMPI

VÄHÄINEN: PUUSTON HARVENNUS, JOSSA POISTETAAN MUUTAMA SAMANKOKOINEN PUU KUIN YMPÄRÖIVÄSSÄ PUUSTOSSA

EI VÄHÄINEN: PUUN KAATO METSÄÄN RAJOITUVALLA TONTILLA, JONKA YHTEYDESSÄ METSÄN REUNA SIIRTYY

VÄHÄINEN: VESAKON JA PIENTEN PUIDEN RAIVAUS

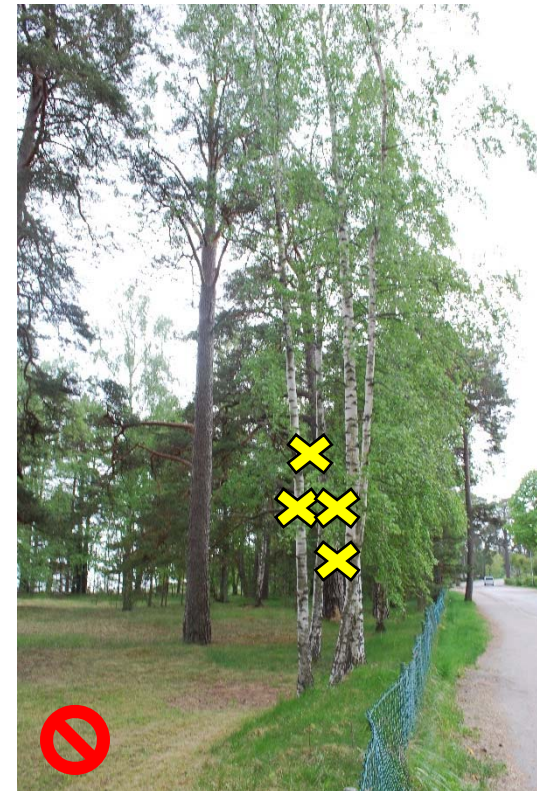
EI VÄHÄINEN: RAIVAUS RANTATONTILLA, JOSSA RAKENNUS NÄKY YMERKITTÄVÄSTI ENEMMÄN RANNAN PUOLELTA TOIMENPITEEN JÄLKEEN

VÄHÄINEN: YKSITTÄISEN PUUN POISTO PUUSTOSTA/RYHMÄSTÄ

EI VÄHÄINEN: KAIKKIEN PUIDEN TAI SUURIMMAN OSAN PUUSTA KAATAMINEN RYHMÄSTÄ

Kuollut tai kuoleva puu

VÄHÄINEN: KUOLLUT PUU, JOLLA EI ENÄÄ OLE ARVOA KAUPUNKIKUVASSA

EI VÄHÄINEN: ISO MAISEMAPUU SILLOIN, KUN SE EI AIHEUTA VÄLITÖNTÄ VAARAA, VAIKKA KUNTO ON HUONONTUNUT

Yksittäinen tonttipuu

VÄHÄINEN: PIENI PUU TONTIN SISÄLLÄ

EI VÄHÄINEN: ISO MAISEMAPUU JA PUU, JOKA ON YHTÄ ISO TAI ISOMPI KUIN LÄHIYMPÄRISTÖN PUUSTON PUUT

VÄHÄINEN: PIENI PUU KADUN VIERESSÄ, ISOMPI JA MERKITTÄVÄMPI PUU LÄHELLÄ

EI VÄHÄINEN: KAUPUNKIKUVASSA NÄKYVÄ JA MERKITTÄVÄ PUU, VAIKKA SE OLISIKIN PIENEMPI KUIN LÄHIYMPÄRISTÖN PUUT

Haarojen poistaminen ja puun karsiminen

Puuta karsittaessa ei saa vahingoittaa sitä siten, että arvo kaupunkikuvassa häviää. Monet puut ovat hauraita ja saattavat vaurioitua kun paksuja oksia karsitaan. Karsiminen väärin tai vääränä ajankohtana voi johtaa siihen, että vastustuskyky taudeille heikkenee, jolloin puu pahimmassa tapauksessa kuolee.

On hyvä idea kääntyä ammattilaisen puoleen puiden karsimisen suunnittelun ja suorittamisen suhteen. Maisematyölupaa tarvitaan, kun karsiminen vaikuttaa oleellisesti kaupunki- ja maisemakuvaan

VÄHÄINEN: UUSITTU MUOTOONLEIKKAUS SAMOIN, KUIN AIEMMIN ON TEHTY

EI VÄHÄINEN: LAAJA MUOTOONLEIKKAUS, JOKA JOHTAA PUUN TAI PUUN OSAN KUOLEMAAN

VÄHÄINEN: UUSITTU LEIKKAUS SAMOIN, KUIN AIEMMIN ON TEHTY

EI VÄHÄINEN: JALON LEHTIPUUN LATVAN PIENENTÄMINEN, JOTA EI AIEMMIN OLE LEIKATTU

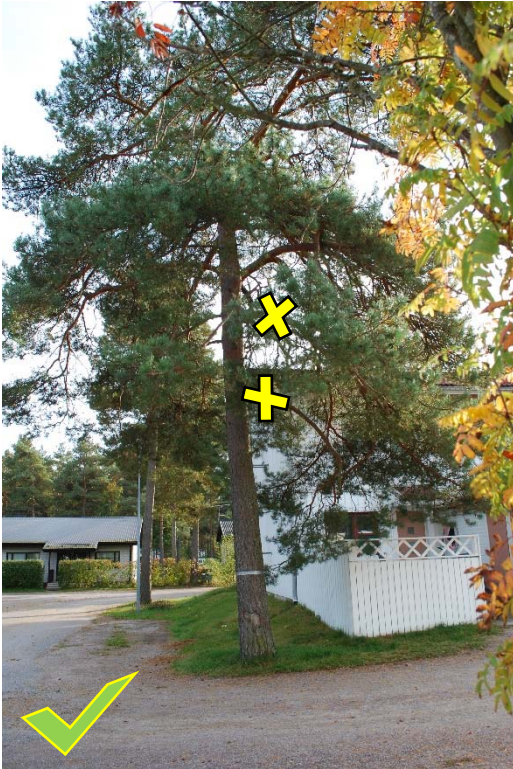
VÄHÄINEN: KUOLLEIDEN OKSIEN POISTO

EI VÄHÄINEN: LATVAN POISTAMINEN TAI TAPITUS, JOSSA SUURIN OSA PUUN LUONNOLLISETA LATVUKSESTA POISTETAAN

VÄHÄINEN: MUUTAMAN OKSAN TAI OHUIDEN OKSIEN POISTAMINEN MUUTTAMATTA PUUN MUOTOA OLENNaisesti

EI VÄHÄINEN: ALEMPIEN OKSIEN POISTO LÄHELTÄ RUNKOA NIIN, ETTÄ LATVUS PIENENEÄ JA SIIRTYY HUOMATTAVASTI YLEMMÄS

Puun kaato kaupunkia lähellä olevissa metsissä

Talou metsinä hoidettavat metsät sijaitsevat toisinaan asemakaavoitetulla alueella lähellä rakennettua ympäristöä. Näissä metsissä toimenpiteet saattavat vaikuttaa kaupunki- ja maisemakuvaan, joka määrittää onko toimenpide vähäinen vai ei. Tämä tarkoittaa, että puun koko tai toimenpiteen laajuus ei aina ole ratkaisevan tärkeää, vaan ympäristö, jossa puu kasvaa! Myös alueen kaavamerkintä vaikuttaa, sillä puun kaato ei saa estää alueen käyttöä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Lähellä kaupunkia olevat metsät on usein asemakaavoitettu lähivirkistysalueeksi.

Seuraavat linjaukset antavat suuntaa miten arvioidaan toimenpiteen vaikutus maisemakuvaan:

Vesakon raivaus ja raivaus, joka tehdään nuoreen puustoon, on yleensä vähäinen toimenpide. Raivattavat puut ovat pieniä ja tavoitteena on vähentää tiheyttä ja antaa haluttujen puuyksilöiden ja puulajien kasvaa suotuisammassa olosuhteissa.

Harventaminen voi vaikuttaa maisemakuvaan eri tavoin riippuen toimenpiteen tavoitteesta ja puuston ikä- ja puulajijakaumasta. Harvennusmuodoilla, joissa suuremmat puut poistetaan, kuten yläharvennus, on suurempi vaikutus maisemakuvaan ja mahdollisesti myös maiseman siluettiin. Alaharvennus, jossa alle jääneet ja vaurioituneet puut poistetaan, on usein vaikutuksiltaan vähäinen toimenpide. Se, onko harvennus toimenpiteenä vähäinen, riippuu siitä, missä toimenpide suoritetaan ja kuinka suuri osa puusta poistetaan. Ohjeena voidaan pitää sitä, miten maisema muuttuu paikallisesti ja laajemmin. Arviointi tehdään esimerkiksi perustuen siihen, miltä toimenpide näyttää kävelen polulla metsässä ja miltä ajaessa ohi vieressä olevalla kadulla.

Poimintahakkuu, jossa poistetaan suuria puita ja pienemmät säästetään, voi vaikuttaa maisemaan suuresti ja muuttaa maisemakuvaa samalla tavalla kuin myöhempi harvennus tai jopa tätä suurempi toimenpide. Todennäköisesti maisematyölupaa tarvitaan, vaikka metsälain kriteerit täytyisivätkin.

Pienaukkohakkuu on kuin pienimuotoinen avohakkuu, jonka enimmäispinta-ala on 0,3 ha metsälain mukaan (eli noin 55 m x 55 m aukkoja metsikössä). Aukkojen koon lähestyessä metsälaissa linjattua ylärajaa maisema todennäköisesti muuttuu ja tällöin maisematyölupaa tarvitaan.

Siemenpuuhakkuu, jossa 50-150 puuta jätetään per ha (eli 1 puu 67-200 m²), ylispuuhakkuu ja avohakkuu vaativat todennäköisesti maisematyölupaa.

Kaikki linnut ovat rauhoitettuja pesimäaikana

Lintujen pesimäaika on herkimmillään huhti-heinäkuussa. Tuolloin tulisi varmistaa lintujen pesimärauha ja välttää häiriöiden aiheuttamista lintujen liikkumisalueella. Pesän ja munien vahingoittaminen tai siirtäminen sekä pesivien lintujen tai niiden poikasten ajaminen pois on kiellettyä. Mikäli on epäily, että lintu pesii pihalla tai sen välittömässä läheisyydessä, on suositeltavaa hoitaa puun kaato ennen pesimäkauden alkua tai vasta sen jälkeen.

Apua toimenpiteen vähäisyyden arviointiin

Tarvittaessa kaupunki voi tehdä arvion puun kaadon vähäisyydestä. Arviosta veloitetaan maastokäynnin hinta voimassa olevan taksan mukaisesti (2021: 45 €).

YHTEYSTIEDOT:

Arvio toimenpiteen vähäisyydestä sekä välitöntä vaaraa aiheuttavat puut:

paikkatietoinsinööri Daniela Hellgren: 040 135 9284/ daniela.hellgren@hanko.fi

Ohjeita maisematyölupahakemuksen tekemiseen sekä naapureiden kuulemiseen:

suunnitteluavustaja Jaana Sarnikorpi: 040 135 9283 / jaana.sarnikorpi@hanko.fi

Yleistietoa kaupungin periaatteista koskien maisematyölupaa:

kaupungingeodeetti Kukka-Maaria Luukkonen: 040 135 9281 / kukka-maaria.luukkonen@hanko.fi